

ב"ה

פרשת מטות – מסעי

בנעוריה בית אביה

מטות ל, יז.

כל כבודה בת מלך פנימה - בימינו

בענין של ברכת החמה ישנה שקלא וטריא - האם נשים מברכות או לא, ומביאים על כך סברות לכאן וסברות לכאן.

יש סברא שמביאים כטעם מדוע שהנשים לא יברכו ברכת החמה הוא - מצד זה ש"כל כבודה בת מלך פנימה"^[1], במילא צריכות הנשים להשאר בבית ולא לצאת החוצה.

אבל עכשיו הטעם אינו מונע מלעשות ברכת החמה, היות שהענין של "כל כבודה בת מלך פנימה" יש לו כוונה אחרת ממה שהיה פעם (שהפירוש בזה היה, שהנשים ובנות בישראל יישארו בבית ולא יצאו אף פעם לרחוב) - וכפי שרואים בפועל שמנהג ישראל הוא שנשים ובנות הולכות להתפלל בבית הכנסת תפילה בציבור, הגם ש"כל כבודה בת מלך פנימה" ופעם לא נהגו כך, ומעשה רב.

ועל דרך זה רואים גם בנוגע לחינוך הבנות היום, שמנהג ישראל היום הוא, שישנם מוסדות חינוך בשביל בנות ישראל, ולשם שולחים את הבנות, הגם ש"כל כבודה בת מלך פנימה", ופעם לא נהגו כך.

מכל זה מובן ש"כל כבודה בת מלך פנימה" יש לו היום פירוש אחר מאשר פעם:

אז היתה הכוונה שנשים ובנות בישראל ישארו בבית ולא יצאו לעולם לרחוב, מה שאין כן היום "פנימה" כולל גם את בית הכנסת ובית הספר, ולא רק שאין זה סותר ל"כל כבודה בת מלך פנימה", אלא זה שומר בכל התוקף את הענין של "כל כבודה בת מלך פנימה".

ועל דרך זה גם מובן בנוגע לברכת החמה, שאף על פי שפעם לא נהגו הבנות לעשות את הברכה מצד הענין של "כל כבודה בת מלך פנימה", אבל היום צריכים לעשות זאת, וזה מוסיף בענין של "כל כבודה בת מלך פנימה".

והביאור בזה;

ידוע מה שאמרו רבותינו זכרונם לברכה ש"בקעה מצא וגדר בה גדר"^[2] שזהו (לא סתם מאמר רז"ל, אלא) גדר בהלכה, כמו שמוצאים בכמה מקומות, כידוע בנוגע לענין של בשר בחלב, שכאשר "בקעה מצא" התְּוֹסְפָה בזה הלכה, שהיא נשארה עד סוף כל הדורות, ועל דרך זה בנוגע לענין של עירובין ועוד.

על דרך זה הוא גם בנוגע לענין של חינוך בנות ישראל ו"כל כבודה בת מלך פנימה":

פעם התבטא "כל כבודה בת מלך פנימה", בזה שנשי ובנות ישראל היו כל הזמן בבית, היות שאז היתה מציאות שיכלו לפעול בוודאות שנשי ובנות ישראל יהיו כל הזמן בבית, ולכן ענין החדרים ובתי החינוך שהילדים נוהגים ללכת ללמוד שם – כמו שיהושע בן גמלא תיקן^[3] היו רק עבור בנים, ולא בשביל בנות, מאחר והיה פחד שאם הילדה תלך לחדר, והיא הרי צריכה ללכת ברחוב, פחדו מהדברים שהיא תפגוש ועם מי היא תדבר וכו', ולכן לא עשו שום חדרים עבור בנות.

אבל לאחר מכן רואים, שבשעה שהחושך הכפול ומכופל של הגלות גבר - הסכימו כל גדולי ישראל בכל מקום שהם, ולא רק שהסכימו אלא ייסדו בפועל בתי ספר גם עבור בנות (ישנה רק שקלא וטריא מה ילמדו הבנות - אבל בנוגע לעצם הדבר ההתייסדות של בתי ספר לבנות, מודים כולם) -

והטעם לכך, מאחר ופעם יכלו לפעול בקלות, והיה ברור, שילדה לא תצא לעולם מתחת ההשפעה של אמא שלה או של האחיות המבוגרת כו', וגם לא הולכת ברחוב ושלא ידעו מה היא תפגוש ועם מי היא תדבר!.

מה שאין כן עכשיו אין זה במציאות, בין אם מרוצים מזה ובין אם לאו, שילדה יהודיה תיפגש רק עם אחותה וכיוצא בזה, ושהיא לא תלך ברחוב ותפגש עם מי שהיא רוצה ותדבר עם מי שהיא רוצה. המציאות היא, שהיום ילדה יהודיה אינה נשארת בבית כל הזמן, והיא אינה שואלת את אמא עם מי היא תתחבר ותדבר, אלא היא הולכת ברחוב ופוגשת את מי שהיא רוצה וכו'.

המציאות היא כאמור שילדה יהודיה מושפעת בכל מקרה מהרחוב: בכמה מדינות ישנו חוק חזק שחייבים ללכת לבית הספר ובאם אין רוצים לשלוח את הילדים לשם מקבלים קנס ולוקחים אותם בכל מקרה לבית ספר עממי, ששם לגמרי "מבהיל" - אזי ישנה הברירה, להגביל זאת ולשלוח את הבנות היהודיות לבתי ספר יהודים ששם יודעים תחת איזה השפעה היא תהיה.

ואפילו במדינות שאין כזה סוג חוק - אבל שם הולכות הבנות בכל מקרה ברחוב, ואין מציאות כזו שכל זמן שהיא ילדה היא נשארת בבית ואינה יוצאת משם, רק בשעה שהיא כלה היא יוצאת לחופה, ולאחר מכן היא הולכת לביתה ונשארת שם כל ימי חייה - אלא היא בפירוש יוצאת החוצה לרחוב ואי אפשר למנוע אותה.

שלכן, מכיון שילדה יהודיה בזמן הזה הולכת בכל מקרה ברחוב, ובכל מקרה נפתחת להשפעת העולם וכו' - מנצלים זאת גופא ומגבילים אותה שהיא תלך לבית הספר של בנות, והיא תמצא שם עם עוד בנות בגילה, וזהו כח הציבור, במילא יכולים לעמוד בו כנגד השפעת הרחוב .

זוהי הדרך היחידה לפעול היום בודאות שבנות ישראל יהיו תחת השפעה נכונה, באופן של "כל כבודה בת מלך פנימה".

ואם לא פועלים בדרך זו, אלא פועלים על ידי שמירת הילדה בבתים ולא נותנים לה ללכת לשום מקום - אין פועלים בשום אופן! המציאות בזמננו היא - שאי אפשר לפעול זאת, בין אם מרוצים מכך ובין אם לאו.

מסירות נפש עוזרת להתעלות מהסביבה, אבל מסירות נפש אינה עוזרת לקפוץ מן הקרקע אל הגג^[4].

הדרך היחידה להצליח בזה היא על ידי שמחזקים אצלם את היהדות על ידי שמשתמשים בזה גופא שהם הולכות ברחוב, לשלוח אותם לבתי ספר לבנות וכיוצא בזה.

ולכן הפירוש של "כל כבודה בת מלך פנימה" בזמננו כולל גם את ה"פנימה" של בית הספר ובית הכנסת שלשם הולכת הילדה, ששולחים אותן לבתי ספר, ועל דרך זה להתפלל, דווקא בבית הכנסת בציבור: אם שומרים אותם להתפלל ביחיד - יכולים לצאת מכך בזמן הזה דברים בלתי רצויים מהאי טעמא דלעיל, אדרבה - דווקא על ידי זה שומרים את ה"כל כבודה בת מלך פנימה" עם כל התוקף.

ועל דרך זה אפשר לומר גם בנוגע לברכת החמה (שבזה ישנם אחרים שמסתמא יחלקו על זה) - שמצר ענין זה של "בקעה מצאה גדר בה גדר" צריכים להנהיג שנשים ובנות יילכו לברכת החמה:

רואים, שמצד החושך כפול ומכופל של הגלות, ישנם עכשיו כמה ענינים מבהילים, גם בקשר עם נשי ובנות ישראל - העניין של "בנות משוחררות" ("וואמענס ליבעריישן"), שנשים ובנות אחרות מישראל תובעות וטוענות שהם רוצות לעלות לתורה ושיצרפו אותן למנין וכיוצא בזה.

לכן - בכזה זמן, בכדי להבהיר זאת, צריכים לחזק עוד יותר את היהדות אצל נשים כפי שזה על פי

תורה - ומה שנשים אינן מותרות לעשות על פי הדין, אסור להם לעשות: אבל ענינים שהן יכולות לעשות - מחזקים אותן ופועלים שהם צריכות לעשות זאת, בכדי לחזק את התורה והיהדות אצלם, שהם לא ילכו לעשות ענינים שהם אינם צריכות ושסור להן לעשות.

לכן כך ינהיגו בנוגע לברכת החמה - שגם נשי ובנות ישראל יעשו ברכת החמה, מאחר ועכשיו צריכים להגיע להבהרה יתירה וחיזוק יתר אצלם ביהדות בכלל, מצד החושך כפול ומכופל של הגלות.

ומאחר וזהו ענין של "בקעה מצא גדר בה גדר", שעושים מדבר מותר חיוב - הנה אפילו אם ישנה שקלא וטריא בדבר, אם הם יעשו עכשיו את הברכה; הרי בשעה שיש לה היתר, צריכים לעשות מכך חיוב, שהם צריכות לעשות זאת.

שיחות קודש ש"פ תזריע תשמ"א

סדר ברכת החמה ע' 48

- [1] תהלים מה, יד.
- [2] עירובין ו, א. חולין קו, א. ובכ"מ
- [3] בבא בתרא כא, א. וראה הלכות ת"ת לאדה"ז א, סק"א.
- [4] ראה גם התועדויות ה'תשמ"ז ח"א ע' 537.

פרויקט זו נוסד בימי השבעה לזכרון ולע"נ הרב גבריאל נח זוגתו רבקה הי"ד
- שלוחי כ"ק אדמו"ר במומבאי, אינדיא

נדפס ומופץ ע"י הרה"ת ר' שלמה לרר ומשפחתו שיחיו
שלמה נחמ"ה, צביה זלאטע רייזל, שמואל, מנחם מענדל, ישראל אריה לייב, יוסף יצחק,
שניאור זלמן, חיה מושקא, אברהם דוד, אהרן, חנה